

പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ

വായേ പാതാളം

വായേ പാതാളം (നോവൽ);

എ. ഖാദർ;

ഡി. സി. ബുക്സ്,

വില: 10.00

വായേ പാതാളം എന്നാൽ 'പാതാളവായ' തന്നെ. സന്ധിയിൽ പൂർവ്വാത്തര പദങ്ങൾ തിരിഞ്ഞുവീണെന്നെ ഉള്ള. തൃക്കോട്ടൂർ പ്രദേശത്തെ ഒരു ഗുഹയാണ് വായേ പാതാളം. അത് പാതാളംപോലെ യോനകമായി വല്ലവർക്കും തോന്നിയിരിക്കാം; പാതാളത്തിന്റെ വായ തന്നെയാണ് ആ ഗുഹാമുഖമെന്നും. അങ്ങനെ ആ പേരുണ്ടായെന്നു കരുതാം. അതിനോടുകൂടിയായ എ. ഖാദർ മെനഞ്ഞുണ്ടാക്കിയത് നല്ലൊരു സങ്കല്പമാണ്. ആ പാതാളത്തിൽ പോയിട്ടുവരുന്നവൻ താനറിഞ്ഞ സത്യം പറഞ്ഞുതുടങ്ങുന്നതോടെ തല പൊട്ടിത്തകർന്നു മരിക്കുന്നു! അപ്പോൾ, ഈ പാതാളം പുറമേ നാം കാണുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പലതിന്റെയും ആന്തരികസത്യം ആണെന്നു വരുന്നു. അതു ഗ്രഹിച്ചുപറയാൻ തുടങ്ങുന്നവൻ ശാരീരികമായും മാനസികമായും പീഡിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു; കൊല്ലപ്പെടുന്നു.

നിത്യജീവിതത്തിൽ നാം അനുഭവിക്കുന്ന കാര്യമാണിത്. സത്യപാലനത്തോളം ക്ഷേമകരമായി ഈ ലോകത്തിൽ മറ്റൊന്നുമില്ലെന്ന് ഞാൻ സത്യം ചെയ്യുന്നു. തങ്ങൾക്കനുഭവപ്പെട്ട സത്യത്തിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുകയാൽ ക്രിസ്തുവിനു കുരിശേറിയും ഗാന്ധിജിക്കു വെടിയേറും മരിക്കേണ്ടിവന്നു. സത്യം ക്രൂരവും ഭാരമേറിയതുമാകുന്നു, പക്ഷേ ഋജുവും ആനന്ദപ്രദവുമാകുന്നു. നിങ്ങൾക്കത് ശക്തിയും പ്രകാശവും പ്രദാനം ചെയ്യും. എങ്കിലും നിങ്ങൾ സത്യത്തോടൊപ്പം നിൽക്കുന്നു എന്നു കണ്ടാൽ ആളുകൾ ഭയപ്പെടാൻ മാനിനടക്കാൻ തുടങ്ങും; ഒറ്റപ്പെടുത്താൻ നശിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കും, തലപൊട്ടിക്കുന്ന പരിപാടികൾ ആവിഷ്കരിക്കും. കള്ളന്മാരുടേതാണ് ഈ ലോകം. പാപികൾ പനപോലെയും ആനക്കുടിയെപ്പോലെയും വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അവരുടെ പണം തട്ടിപ്പും മറ്റു കാപട്യങ്ങളും മുടിവെണ്ണപ്പെടും. കഞ്ഞാടിന്റെ വേഷത്തിൽ ആ ചെന്നായ്ക്കൾ, പുറത്തിറങ്ങി

സത്യത്തെയും സത്യം പറയുന്നവരെയും കടിച്ചുകീറിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ഈ തീവ്ര യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ ഊക്കോടെ അവതരിപ്പിക്കാവുന്ന ഒരു സങ്കല്പമാണ് ഖാദറിനു കിട്ടിയത്. അതിന്റെ സാധ്യതകൾ മുഴുവൻ പൂർണ്ണം ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞോ എന്നതിലേ രണ്ടു പ്രായമുണ്ടാകൂ. ഒരു ഫാൻസിയാക്കി പലതും പറഞ്ഞുതീർക്കാവുന്ന സങ്കല്പമാണിത്.

തൃക്കോട്ടൂർ കഥകളുടെ ഗണത്തിൽപ്പെടുന്ന ഒരു നോവലാണ് 'വായേ പാതാളം'.

തൃക്കോട്ടൂർ പെരുമയുടെ അവസാന ഭാഗത്തുള്ള കഥകളിൽ നാട്ടിലെ പുതിയ ചലനങ്ങൾ ഒപ്പിയെടുക്കാൻ ഖാദർ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗൗഹിൽ പോയിവന്ന ചെറുപ്പക്കാരൻ വരുത്തുന്ന മാറ്റങ്ങൾ അതിന്റെ പ്രതിഫലനമാണ്. ഇതിൽ ആ മാറ്റം മറ്റൊരുതരത്തിൽ വരുന്നു—നക്സലൈറ്റുകളുടെ ചിത്രീകരണത്തിലൂടെ.

ഉപ്പു സത്യാഗ്രഹത്തിൽ പങ്കെടുത്ത് അടിയും ഇടിയുംകൊണ്ടു ഹരിജനായ കങ്കർ, അന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിനെതിരായിരുന്ന കണ്ണാമു അധികാരിയും മറ്റും ആഗസ്റ്റ് 15-ന് സ്വാതന്ത്ര്യം കൊണ്ടുവരുന്നത് അകലെനിന്നു കാണാൻ വിധിക്കപ്പെടുന്നു.

പുതുതായി വന്നുകൂടിയവർ പഴയ ഖദറിന്റെ കല്പായവും പഴയ ഗാന്ധിത്തൊപ്പിയുമിട്ട് ഒരു പുലയൻ നിലക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ അരിശത്തോടെ പറഞ്ഞു: "ഒന്നു മാറിനിൽക്കൂ. അധികാരികളെപ്പറ്റി അശോകചക്രക്കൊടിയുമായി ഇപ്പം എത്തും. എടുത്തോടാക്കാം" ഒന്നു മാറി ഭൂമനനിന്നു കണ്ടോ."

...കങ്കർ കണ്ടു...

ഗാന്ധിജിക്ക് ഉറക്കെയൊക്കെ സിന്ദാബാദ് വിളിക്കുകയും സ്വയരാജ്യത്തിന് ജെയ് വിളിക്കുകയും ചെയ്ത ചെറുപ്പക്കാരെ തല്ലിച്ചതയ്ക്കാൻ ആരക്കാരെയും റ്റുഡികളെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു. ഇൻസ്പെക്ടർ ചാത്തുനായരെ സന്തോഷിപ്പിച്ച കണ്ണാമു അധികാരി ഖദറിന്റെ കല്പായവും ഖദറിന്റെ ഗാന്ധിത്തൊപ്പിയും ധരിച്ച്, കുതിരപ്പുറത്തിരുന്ന്, സ്വയരാജ്യം കൊണ്ടുവരുന്നു." (പുറം 28-29)

സത്യം പറയുന്ന അനീതിയെ എതിർക്കുന്ന ഈ കങ്കറും കണ്ണാമുക്കുളപ്പക്കുറപ്പിന്റെ ആരക്കാരാൽ കൊല്ലപ്പെടുകയാണ്. അയാൾ ഗുഹയിലേക്കു പോയെന്നു പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. പക്ഷേ, സ്വാതന്ത്ര്യസമര സേനാനിയായ ഇയാൾ അധികാരമുള്ള ഒരു കോൺഗ്രസ് നേതാവോ ഒരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രവർത്തകനോ ആയി മാറേണ്ടതില്ല എന്നു സംശയം

തോന്നാം. എങ്കിൽ കങ്കറും മുടാടിയിലേ നായരും (കേളപ്പൻ) കഥയിൽ പറയും പോലെ അധികാരം കൊതിക്കാതെ ജീവിച്ചുവരാണെന്ന സത്യം നാം ഓർക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു; ആ സത്യത്തെ കലാത്മകസത്യമാക്കണമെന്ന് കാര്യം കഥാകൃത്തും.

ഗുഹയിലേക്കു പോയ കങ്കർക്കു തിരിച്ചുവരാനല്ല! അങ്ങനെ മറ്റൊരു കങ്കർ വരുന്നു. പഴയ കങ്കറുടെ വീട്ടിൽത്തന്നെ പാർക്കുന്നു; അയാൾ ചെയ്ത ജോലികൾ ചെയ്യുന്നു. സത്യം പറയുമ്പോൾ ഇയാളുടെ തലപൊട്ടിത്തൊടിക്കുന്നില്ല; സഹായത്തിനു വേറെ ചെറുപ്പക്കാരും ഉണ്ട്! അവർ കുറുപ്പിനെപ്പോലെയോ മറ്റോ തൊലിയുരിക്കുന്നു. നക്സലൈറ്റുകളെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന ഈ ചെറുപ്പക്കാരൻ സത്യം പറഞ്ഞും യുദ്ധം വെട്ടിയും മുന്നേറുന്നതിന്റെ സൂചന നൽകിക്കൊണ്ട് കഥയുവസാനിപ്പിക്കുന്നു. ഇത്തരം ഉഭാവ്തിവിശ്വാസമാണ്. നന്നും പക്ഷേ, ഇന്നും സത്യം ക്രൂശിക്കപ്പെടുകയല്ലേ? നക്സലിസത്തിലും അച്ചടക്കത്തിനുവേണ്ടി സത്യം കൊലചെയ്യപ്പെടുന്നില്ലേ? ലക്ഷ്യം മാർഗ്ഗത്തെ ശുദ്ധീകരിക്കുമെന്ന് സമ്മതിച്ചാൽ പിന്നെ, എന്തിനു സത്യമാർഗ്ഗം എന്ന ചോദ്യം പ്രസക്തമല്ലേ?

തൃക്കോട്ടൂർ പെരുമ നിരൂപണം ചെയ്തപ്പോൾ ഖാദറിന്റെ ഭാഷയെ ഞാൻ പ്രശംസിക്കുകയുണ്ടായി. ഒരു പുതുമയെന്ന നിലയ്ക്ക് അതൊരു ഹരമായിരുന്നു. പക്ഷേ, ഖാദർ ആ ഭാഷയെന്ന ആവർത്തിക്കുന്നത് കാണുമ്പോൾ 'ആവർത്തനമരോചകം' എന്ന സത്യം അദ്ദേഹത്തെ ഓർമ്മിപ്പിക്കാൻ തോന്നുന്നു. "പൊല്ലാത്തടിക്കും വല്ലാച്ചൊടിക്കും വിധി വയററത്തടിയെന്നാണു ചൊല്ലു്. കൈയിന്നും കാലിന്നും കരുത്തു്, കണ്ടവു. കാരായുധം കൂറു്, കന്നും കലപ്പുധം കൂട്ടു് എങ്കിൽ കാർണോപ്പാടിന്നു് കണ്ണതിക്കെന്തിന്നു് പൂഴക്കു് എന്നാണു ചോദിക്കാറു്."

ഇതു് കൃത്രിമത്വം വമിക്കുന്ന ഭാഷയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. കഥയെ ഈ ഭാഷയിലേക്കു ഖാദർ വിവർത്തനം ചെയ്തതാണെന്നു തോന്നുന്നു! കഥയും അതിന്റെ ഭാഷയും ഒന്നിച്ച് ഒറ്റ ജൈവവസ്തുവായി രൂപപ്പെടണം. വിഷയം (കഥ) അതിന്റെ ഭാഷ കണ്ടെത്തുകയാണ്. ഭാഷയ്ക്കു വേണ്ടി ക്രൈസ്തവ എന്ന വരുത്തു് വായനക്കാരനെയും ക്രൈസ്തവിയെയും ഉള്ള! ഈ നിർദ്ദേശം നല്ല അർത്ഥത്തിൽ ഖാദർ മനസ്സിലാക്കുമെന്ന് ഞാനാശിക്കുന്നു.

—ഡോ. ജോർജ്ജ് ഇരുമ്പയം

എം. കൃഷ്ണൻ നായർ

സാഹിത്യവാദപഥം

വേണ്ടിത്തോളം പണമില്ലേ? ഭാരി
ഭൃം ജനിപ്പിക്കുന്ന ആ ദുഃഖം സഹി
ക്കാം. നിങ്ങൾ സ്നേഹിക്കുന്നവർ നിങ്ങ
ളെ ശത്രുവായി കരുതുന്നോ? അതും
സഹിക്കാം. നിങ്ങളുടെ ആഗ്രഹത്തിനും
സങ്കല്പത്തിനും വിപരീതമായി സന്താ
നങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുവോ? അതും
സഹിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. എന്നാൽ വീട്ടി
ലൊരു സന്താർഗ്ഗവാദിയുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു
വിധത്തിലും സഹിക്കാനാവുകയില്ല.
അയാൾ വൈകുന്നേരം ആപ്പീസിൽ
നിന്ന് ഭവനത്തിലെത്തുന്നു. മുററുതു്
ആരോ കീറിയിട്ട രണ്ടു കടലാസ്സുതുണ്ടു
കൾ കിടക്കുന്നതു കാണുന്നു. ഭാര്യയെ
വിളിച്ച് ഒരു ഉപദേശം: "മുറമിങ്ങനെ
വൃത്തിക്കേടായി ഇടരുതെന്ന് നിന്നോടു്
എത്ര പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്?" ഭാര്യ
മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ടു്
അയാൾ അകത്തേക്കു കയറുന്നു. അഞ്ചു
വയസ്സായ കുഞ്ഞു് കട്ടിലിൽ കിടന്നു്
ഉറങ്ങുകയാണ്. "കൊച്ചിനെ സന്ധ്യ
യ്ക്കു് ഉറക്കരുതെന്ന് ഞാൻ പലപ്പോഴും
പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ?" എന്ന ചോദ്യമെറി
യുന്നു അയാൾ. കുഞ്ഞിനെ തട്ടിയുണർ
ത്തി "മോളേ സന്ധ്യയ്ക്കു് ഉറങ്ങരുതു്"
എന്നു് ഉപദേശം. ഉറക്കത്തിനു ഭംഗം
വന്നതുകൊണ്ടു് കൊച്ചു് തൊണ്ടകീറുന്ന
തിനിടയിൽ ഭാര്യപറയുന്നു: "പൈപ്പു്
നന്നാക്കാൻ ആളുവന്നിരുന്നു. ട്റാപ്പു് മാ
റിയിട്ടു. അഞ്ചുരൂപ കൂലിവേണമെന്നു
പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് ഞാനതു കൊടുത്തു."
ഗൃഹനായകനു ദേഷ്യം. "നാലുരൂപ
യേ കൊടുക്കാൻപാടുള്ളായിരുന്നു." ഇ
ങ്ങനെ മൊഴിഞ്ഞുകൊണ്ടു് അടുക്കളവ
ശത്തേക്കു് കടക്കുമ്പോൾ ഒരു ലോട്ടു മൂല
യിൽ ഇരിക്കുന്നതു കാണുന്നു. ഉടനെ പ
റയുന്നു: "പാത്രങ്ങൾ ഇരിക്കേണ്ട സ്ഥാ
നത്തേ ഇരിക്കാപ്പൂ" എന്നു നിന്നോടു്
എത്ര തവണപറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്?" പിന്നീ
ടു് കട്ടിച്ചുക്കളിപ്പുരയിലേക്കു് ഒരു പോ
ക്കാണ്. ഭാര്യയെ മാത്രമല്ല പ്രായഭേദം
നോക്കാതെ എല്ലാവരെയും അയാൾ
ഉപദേശിക്കും. അച്ഛനെ, അമ്മയെ, അ

ച്ഛപ്പനെ, അമ്മൂമ്മയെ എന്നുവേണ്ട
കുണ്ണിയിൽപ്പെട്ട 'സകലമാന' ആളുകളെ
യും ഉപദേശിക്കും. പക്ഷേ ഈ ഉപദേശ
രത്നങ്ങളുടെ തിളക്കം തന്നിൽപതിയണ
മെന്നില്ല അയാൾക്കു്. ആപ്പീസിലെ
സുന്ദരിയായ ക്ലാർക്കിനെ വിചാരി
ച്ചുകൊണ്ടു് മുൻവശത്തു് ഇരിക്കും. മദ്യപ
നായ കൂട്ടുകാരൻ വന്നുവിളിച്ചുകൊണ്ടു്
പോകുന്നതുവരെ ആ ഇരിപ്പായിരിക്കും.
ബാറിയിലിരുന്ന് ആവോളം മദ്യംചെല
ത്തിക്കഴിയുമ്പോൾ സുഹൃത്തിനോടു് ഉപ
ദേശം നടത്തിയേക്കും. "അളിയാ ഇത്ത
രമാത്രം കഴിക്കരുതു്."

ആവർത്തിക്കട്ടെ. ഇത്തരത്തിലുള്ള
സന്താർഗ്ഗ ശാസ്ത്രോപദേശകരാണ് നമ്മു

ക്ഷമയോടുകൂടി പല്ലു
വേദന സഹിക്കുന്ന
ഒരു തത്ത്വചിന്തക
നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല എ
ന്നു പറഞ്ഞതു് ഷെ
യ്ക്സ് പിയറാ
ണ്. പല്ലുവേദനയെ
ക്കാൾ വലിയ വേദ
നയാണ് വിമർശ
നം ഉളവാക്കുന്നതു്.
അതു കവികളും മറ്റു
സാഹിത്യകാരന്മാ
രും ക്ഷമിച്ചെന്നുവ
രും. എന്നാൽ, അവ
രുടെ ആരാധകർ
ക്ഷമിക്കില്ല.

ടെ ജീവിതം തകർക്കുന്നതു്. അതുകൊ
ണ്ടു് പഞ്ചാതികളേ! ഒരു മോറലിസ്റ്റ്
നിങ്ങളുടെ വീട്ടിലുണ്ടെങ്കിൽ ഓടി രക്ഷ
പ്പെടു. സഹോദരികളേ! കടികഴിഞ്ഞെ
ത്തുന്ന ഭർത്താവു് കഴുത്തിനു നെക്കി
ക്കാല്ലാൻ ഭാവിക്കുകയാണെങ്കിൽ സ
ഹിക്കൂ, ക്ഷമിക്കൂ. എന്നാൽ അയാൾ
ഉപദേശിക്കാൻ തുടങ്ങുകയാണെങ്കിൽ
വിവാഹമോചനം നേടാൻ പ്രയത്നിക്കൂ.
സാഹിത്യത്തെപ്പുംബന്ധിച്ചു് ഇതാ
ണു ശരി. സങ്കീർണ്ണതകൾ നിറഞ്ഞതാ
ണു ജീവിതം. ആ സങ്കീർണ്ണതകളെ
ചിത്രീകരിക്കാതെ അവയെ ന്യൂനീകൃത
മാക്കിക്കൊണ്ടു് വന്നു് ഒരു ഉപദേശമാ
ക്കി മാറ്റുമ്പോൾ സാഹിത്യത്തിന്റെ
ശക്തിയും സൗന്ദര്യവും നശിക്കുന്നു. മാത്ര
മല്ല. ആ സാഹിത്യം അയഥാർത്ഥമാ
യി മാറുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉപദേശം എ
പ്പോഴും ആശയമായിരിക്കും. ആശയം
അനുഭവമല്ല, അനുഭവത്തിന്റെ ആവി
ഷ്കാരമല്ലാത്ത രചന സാഹിത്യമേ
യല്ല.

ഒരു ശ്ലോകം

"ലോകത്തിൽ പുകയിലുകൾക്കെന്നു
പോലെ പുകോഴികൾക്കും സ്ഥാനമുണ്ടെ
ന്നു് ഒരു മഹാകവി പാടിയിട്ടുണ്ടു്"
എന്നു് സിദ്ധാർത്ഥൻ മനോരാജ്യം വാരി
കയിൽ. മഹാകവി പാടിയതു് അങ്ങ
നെതന്നെയോ എന്നെന്നിടേ സംശയം.
ശ്ലോകം എടുത്തെഴുതാം.

"ശങ്കാപേതമുദിക്കുമതിരചിയെങ്ങെ
ങ്ങാ വെറും ശബ്ദം-
മകോലക്കരുവിന്റെയെണ്ണയിലെ-
ഴുന്നള്ളാലകൗതൂഹലം?
ഹുകാരത്തിലൊതുങ്ങുമോ പര
ഗുണോൽക്കണ്ഠങ്ങൾ? ഉണ്ടുഴിയിൽ
പുകോഴിപ്രകരത്തിനും സ്ഥലമഹോ!
പുംസ്ത്രോകിലങ്ങരക്കുമേ."
"പുകോഴിപ്രകരത്തിനു തീർച്ചയായും
സ്ഥലമുണ്ടു്; പുംസ്ത്രോകിലങ്ങരക്കും
സ്ഥലമുണ്ടു്" എന്നാണ് കവി പറഞ്ഞ
തു്. മറിച്ചാണ് അദ്ദേഹം പറയേണ്ടി

മിരുന്നതു്. കവി എഴുതിയ രീതിയനുസരിച്ചു് പുഷ്പാലങ്കാരം പ്രാധാന്യവും പുഷ്പാലങ്കാരങ്ങൾ പ്രാധാന്യമില്ലായ്മയും വന്നുപോയി. “നാട്ടിൽ രാജാക്കന്മാർക്കു സ്ഥാനമുണ്ടു്; ഭിക്ഷക്കാരെക്കുമേ” എന്നെഴുതിയാൽ ശരി. “നാട്ടിൽ ഭിക്ഷക്കാരെക്കു സ്ഥാനമുണ്ടു്; രാജാക്കന്മാർക്കുമേ” എന്നെഴുതിയാൽ ഭിക്ഷക്കാരെക്കു ഉത്കൃഷ്ടത വന്നുകൂടും.

അതിരിക്കട്ടെ. ആ ശ്ലോകം തന്നെ അത്ര കേമമാണോ? രാജാവു് എവിടെ? തെങ്ങിയെവിടെ? എന്നു ചോദിക്കുന്നതിന്നു പകരം “സ്വർണ്ണസിംഹാസനത്തിൽ ഉപവിഷ്ണനായി സുന്ദരാംഗികളാൽ വെഞ്ചാമരംകൊണ്ടു വീശപ്പെട്ട” മന്ദസ്ഥിതാർദ്രനായി വാണമുള്ള രാജശ്രേഷ്ഠനെവിടെ? കീറിപ്പിറഞ്ഞതും ദർശനം വമിക്കുന്നതും ആയ വസ്ത്രമുടത്തു്, പിടിച്ചട്ടിയേന്തി, ലാലാജലമൊലിപ്പിച്ചു്, ഇരച്ചുകളാൽ പരിസേവിതനായി വേച്ചുവേച്ചു നടക്കുന്ന തെങ്ങിയെവിടെ? എന്നു ചോദിച്ചാൽ ശക്തിയാകെ ചോർന്നുപോയില്ലേ? രാജാവിനും തെങ്ങിക്കും നല്കുന്ന വിശേഷണങ്ങളാണു് ശക്തിരാഹിത്യത്തിന്നു കാരണമായിത്തീരുന്നതു്. അതിനാൽ അത്ഥമെവിടെ? ശബ്ദമെവിടെ? എന്നുവേണം. കവി ചോദിക്കേണ്ടിയിരുന്നതു്. കവിയുടെ ആരാധകരോടു് എന്നിക്കു മാപ്പുചോദിക്കേണ്ടതില്ല. ഞാനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരാധകൻ തന്നെ.

* * *

ക്ഷമയോടുകൂടി പല്ലവഭേദ സഹിക്കുന്ന ഒരു തത്ത്വചിന്തകനും ഉണ്ടായിട്ടില്ല എന്നു പറഞ്ഞതു് ഷെയ്ക്സ്പിയറാണു്. പല്ലവഭേദനയെക്കാൾ വലിയ വേദനയാണു് വിമർശനം ഉളവാക്കുന്നതു്. അതു കവികളും മറ്റു സാഹിത്യകാരന്മാരും ക്ഷമിച്ചെന്നുവരും. എന്നാൽ അവരുടെ ആരാധകർ ക്ഷമിക്കില്ല. സാഹിത്യകാരന്മാർ ക്ഷമിക്കുന്നതിന്നു ഹേതുവുണ്ടു്. തന്റെ രചനയിൽ സാഹിത്യകാരൻ എപ്പോഴും അസംതുഷ്ടനായിരിക്കും. അയാളോടു തിരുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കും. തിരുത്താതിരിക്കാൻ വേണ്ടിയാണു് അതു അച്ചടിപ്പിക്കുന്നതു് എന്നുവെന്ന് ഒരേഴുത്തുകാരൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

പ്രകടനാത്മകത

എറണാകുളത്തു ജവാഹർലാൽ നെഹ്റുവിന്റെ പ്രഭാഷണം. ഉണ്ടായിരുന്നു ഒരുദിവസം വൈകുന്നേരം. ഏതാണ്ടു ഒരു ലക്ഷമുളക്കു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകൾ കേൾക്കാൻ വന്നുകൂടി. അടുത്ത ദിവസം ആ പ്രഭാഷണത്തെ വിമർശിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു നേതാവു് പ്രസംഗിക്കുന്നതു് ഞാൻ കേട്ടു. വിശദാംശങ്ങൾ ഓർമ്മയിൽനിന്നു് ഓടിപ്പോയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അതു് ഏതാണിങ്ങനെ:—“ഇന്നലെ ഇവിടെ നെഹ്റു പ്രസംഗിച്ചപ്പോൾ ഒരു ലക്ഷത്തിൽപ്പരമാളുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നു് ആരോ പറയുകയുണ്ടായി. ശരിയാവാം. ആ ഒരു ലക്ഷ

ജെയിംസ് ജോയിസ്

ത്തിൽ ഇരുപത്തയ്യായിരംപേർ നെഹ്റുവിന്റെ സൗന്ദര്യം കാണാൻ വന്നെത്തിയ പെണ്ണുങ്ങളായിരുന്നു. ശേഷമുള്ളവരിൽ ഇരുപത്തയ്യായിരം പേർ സിവിലിയൻ വേഷത്തിൽ ആളുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ കയറിയിരുന്ന പൊലീസുകാരായിരുന്നു. പിന്നീടുള്ള അപത്തിനായിരം പേരിൽ ഇരുപത്തയ്യായിരം പേർ യൂണിഫോം ധരിച്ച പൊലീസുകാരായിരുന്നു. ശേഷിച്ച ഇരുപത്തയ്യായിരമാളുകൾ നെഹ്റുവിന്റെ പാർട്ടിയിൽത്തന്നെ ഉൾപ്പെട്ട കോൺഗ്രസ്സുകാരും. ഇങ്ങനെയുള്ള സദസ്സിന്നു് ജനതയുടെ പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുണ്ടോ? അതിനാൽ നെഹ്റുവിന്റെ പ്രസംഗം ആരും കേട്ടില്ല എന്നുതന്നെപറയാം. എന്നാൽ ഏന്റെ മുൻപിലുള്ള ഈ മനഃശ്യാമഹാസമുദ്രം... [ആകെ അഞ്ഞൂറാളുകളേ അവിടെ കൂടിയിരുന്നുള്ളു—ലേഖകൻ] നെഹ്റുവിനെ തരംതാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കാനുള്ള ഈ അടവു് അത്യക്തിയാണോ? അതോ ഇംഗ്ലീഷിൽ ലൈറ്റോസ് (litotes) എന്നുപറയുന്ന ന്യൂനോക്തിയോ?

[ലൈറ്റോസിന്റെ വിപരീതപദം ഹൈപർബലി (hyperbole)] ഏതുമാകട്ടെ. ഇതു് കരുതിക്കൂട്ടിയുള്ള അസത്യഭാഷണമാണു്. സാഹിത്യത്തിൽ അത്യക്തിയും (സ്ഥൂലീകരണവും) ന്യൂനോക്തിയും കാണാം. വികാരത്തെ വികാരചാപല്യത്തോളമെത്തിക്കുമ്പോഴാണു് അവിടെ സ്ഥൂലീകരണമുണ്ടാകുന്നതു്. ഉദാഹരണം രമാമേനോൻ കങ്കുമംവാരി കയ്യിലേഴുതിയ “ദേവകിയുടെ മകൻ” എന്ന കഥ തന്നെ. സന്താനഭാഗ്യമില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീക്കു് ഒന്നാമസ്ഥാലനെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി വളർത്തണം. കട്ടികൾ ബലൂൺ ഊതിവീർപ്പിക്കുന്നതു പോലെ കഥയെഴുത്തുകാരി ഇതിവൃത്തത്തെ വാവുദൂകതകൊണ്ടു് പെരുപ്പിക്കുന്നു. ബലൂൺ വീർപ്പിക്കുമ്പോൾ നമുക്കു് അസ്വസ്ഥത; പൊട്ടിപ്പോകുമോ എന്നു പേടി. അതിന്നു സദൃശമായ അസ്വസ്ഥതയും ഭയവും സ്ഥൂലീകരിക്കപ്പെടുന്ന ഈ കഥ ഉളവാക്കുന്നു. ഒരു വികാരം

ഈ ശതാബ്ദത്തിലെ സാഹിത്യത്തിന്നു് പരിവർത്തനം വരുത്തിയ ‘യൂലിസസ്’ എന്ന നോവൽ (ജെയിംസ് ജോയിസിന്റേതു്) 1922 ഫെബ്രുവരിയിലാണു് പ്രസാധനം ചെയ്തതു്. അന്നു് അതിലുണ്ടായിരുന്ന തെറ്റുകൾ ഗ്രന്ഥകാരനെ വേദനിപ്പിച്ചു. കുറും പരിപൂർണ്ണമായും അച്ചടിച്ചവരുടേതായിരുന്നു.

ആവിഷ്കരിക്കുന്ന എഴുത്തുകാരൻ ആവികാരം ആദ്യമായി സ്വയമനുഭവിക്കണം. എന്നിട്ടുവേണം വാക്കുകളിലൂടെ അതു പകർത്താൻ. വികാരരഹിതമായ മനസ്സു് തനിയെ വികാരത്തിന്റെ കൊടുമുടിയിലേക്കു കതിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ theatrical fabrication ഉണ്ടാകും. ഈ “പ്രകടനാത്മകമായ അസത്യരത്നകുത്”യാണു് രമാമേനോന്റെ കഥയുടെ മറ്റു്.

സ്പിൽപ്പാത്രത്തിന്റെ ഉറപ്പു് കാണിക്കാൻവേണ്ടി വില്ലനക്കാരൻ അതു് കമിഴ്ത്തിയിട്ടു് അതിന്റെ മുകളിൽ കയറി നിന്നു് ചാടുന്നതു് വായനക്കാർ കണ്ടിട്ടില്ലേ? പേനയുടെ നിബ്ബിന്നല്ല ടെ. പർ ഉണ്ടെന്നു കാണിക്കാനായി വഴി വാണിക്കാരൻ അതു് തറയിൽ ആഞ്ഞു കത്താറില്ലേ? അങ്ങനെ ഒരുത്തൻ കത്തിയപ്പോൾ നിബ്ബു് മാത്രമല്ല പേനയും ഓടിഞ്ഞുപോയി. ഇടിക്കേണ്ടതില്ല, തറയിൽ കത്തേണ്ടതില്ല. ഒന്നു നോക്കിയാൽമതി രമാമേനോന്റെ കഥ തകന്നു പോകും.

യൂലിസീസ്—പുതിയ പ്രസാധനം

ഈ ശതാബ്ദത്തിലെ സാഹിത്യത്തിന്നു പരിവർത്തനം വരുത്തിയ ‘യൂലിസീസ്’ എന്ന നോവൽ (ജെയിംസ് ജോയിസിന്റേതു്) 1922 ഫെബ്രുവരിയിലാണു് പ്രസാധനം ചെയ്തതു്. അന്നു് അതിലുണ്ടായിരുന്ന തെറ്റുകൾ ഗ്രന്ഥകാരനെ വേദനിപ്പിച്ചു. കുറും പരിപൂർണ്ണമായും അച്ചടിച്ചവരുടേതായിരുന്നു. ജോയിസ് ഗ്യാലിപ്രു ഫുക്കളുടെ അരികുകളിൽ ലക്ഷത്തോളം വാക്കുകൾ കൂട്ടതലായി എഴുതിച്ചേർത്തു. അവ കൂടെ ചേർത്തു ഗ്രന്ഥം അച്ചടിച്ചുവന്നില്ല. ചേർത്തിടത്തോളം തെറ്റുകളുമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ജോയിസ് ഉദ്ദേശിച്ച രീതിയിലുള്ള നോവലല്ല ബഹുജനത്തിന്നു് വായിക്കാൻവരുന്നതു്. ഈ സത്യം മനസ്സിലാക്കിയ പ്രൊഫസർ ഗേബ്ലർ (മ്യൂനിക്കു് സർവക

ലാശാലയിലെ പ്രൊഫസർ) അന്നു വധിരേഖകൾ പരിശോധിച്ചും കമ്പ്യൂട്ടറിന്റെ സഹായം അവലംബിച്ചും ഒരു പുതിയ പ്രസാധനം 1984-ൽ ലോകത്തിനു നൽകി. ആ പുസ്തകത്തിന്റെ വില 2400 രൂപയാണ്. അതിനെക്കുറിച്ച് അറിവു കിട്ടിയപ്പോൾ 'യൂലീസിസി'ന്റെ നൂതന പ്രസാധനം വായിക്കാതെ തന്നെ എനിക്ക് ഈ ലോകം വിട്ടു പോകേണ്ടതായി വരുമെന്നു തോന്നി. പക്ഷേ ജാഗ്രൂകൊണ്ട് പെൽഗാൻ ബുക്ക്സ് അത് ഈ വർഷം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. (വില 141 രൂപ) ഗ്രന്ഥം എന്റെ കൈയിൽ കിട്ടിയതേയുള്ളു. വായിച്ചില്ല. ജോയിസിന്റെ ജീവിചരിത്രം മനോഹരമായി രചിച്ച റിച്ചേഡ് എൽമാൻ എഴുതിയ അവതാരിക മാത്രമേ ഞാൻ വായിച്ചുള്ളൂ. ഈ പ്രസാധനം എത്രമാത്രം പ്രാധാന്യമാർജ്ജിച്ചതാണെന്നു ഗ്രഹിക്കാൻ വേണ്ടി ഒന്നോ രണ്ടോ മാറ്റങ്ങൾ മാത്രം എടുത്തുകാണിക്കാം. അമ്മയുടെ മരണത്താൽ "അനുധാവനം" ചെയ്യപ്പെട്ട് സ്റ്റീഫൻ ഡബ്ളിൻ നഗരത്തിലൂടെ അലഞ്ഞുതിരിയുകയാണ്. രാത്രിയേറെ ചെന്നപ്പോൾ മദ്യപിച്ച് ഉന്മത്തനായ സ്റ്റീഫൻ അമ്മയുടെ പ്രേതം കാണുന്നു. "അമ്മേ, അമ്മയ്ക്കറിയാമെങ്കിൽ ആ വാക്ക് എന്നോട് പറയൂ. എല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്ന ആ വാക്ക്." അമ്മ അതു പറയുന്നില്ല. ജോയിസ് എഴുതിയതും 'യൂലീസിസി'ന്റെ എല്ലാ പ്രസാധനങ്ങളിലും വിട്ടുപോയതുമായ ആ പദം 'സ്നേഹം' എന്നതാണ്. ഈ വാക്കു നമുക്കു ലഭിച്ചതോടെ നോവലിന്റെ അർത്ഥമാകെ ഒരു പുതിയ കാഴ്ചപ്പാടിൽ വന്നു വീഴുന്നു. ജോയിസിന്റെ കൃതിയുടെ സ്വഭാവം മനസ്സിലാക്കാൻ അതു സഹായിക്കുന്നു. കൈയെഴുത്തു പ്രതിയിലുള്ളതും അച്ചടിച്ചപ്പോൾ വിട്ടുപോയതുമായ വാക്യം ഇതാണ്: "Do you know what you are talking about? Love, yes, Word known to all men....." പഴയ പ്രസാധനങ്ങളിൽ "Ask them a question they ask you another. Good idea if you're in a cart" ഇതിനൊരർത്ഥവുമില്ല. ഈ പുതിയ പ്രസാധനത്തിൽ ഇങ്ങനെ: "Ask them a question they ask you another. Good idea if you're stuck. Gain time. But then you're in a cart. ഗേബ്ലർ മറ്റു രണ്ടു പണ്ഡിതന്മാരുടെ സഹായത്തോടെ തയ്യാറാക്കിയ ഈ 'സിനോപ്റ്റിക്' എഡിഷൻ നായിരിക്കും ഇനി എല്ലാവരും വായിക്കുക.

* * *

ഒരു പടിഞ്ഞാറൻ നേരമ്പോക്കും കപ്പൽയാത്ര ചെയ്യുകയായിരുന്നു ഭർത്താവും ഭാര്യയും. ഭർത്താവു പറഞ്ഞു: "ഞാൻ ഡിന്നർ മുമ്പിൽപ്പോയി ആഹാരം കഴിക്കുകയാണ്. നിനക്കുള്ളതു് പയ്യന്റെ കൈയിൽ ഇങ്ങോട്ടു കൊടുത്ത യയ്ക്കാം." ഭാര്യ മറുപടി നൽകി: "അവന്റെ കൈയിൽ കൊടുത്തയയ്ക്കൂ.

പക്ഷേ, അത് ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവരേണ്ടതില്ല. അവൻ ഡെക്കിൽ നിന്നു കൊണ്ടു കടലിലേക്കും എറിഞ്ഞാൽ മതി." [ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു നമ്മുടെ തീവണ്ടികളിൽ മാത്രമാണ് ദൂരെ എറിഞ്ഞുകളയേണ്ട ക്ഷേണം കിട്ടുന്നതെന്ന്. അല്ല പടിഞ്ഞാറൻദേശത്തും ഇങ്ങനെതന്നെ! നമ്മുടെ പ്രസാധകർ ധാരാളം പുസ്തകങ്ങൾ അച്ചടിക്കട്ടെ. അവരുടെ ബുള്ളറ്റിനുകളിൽ അവയെക്കുറിച്ച് കേമമായി എഴുതട്ടെ. വേണമെങ്കിൽ അവരുടെ പുസ്തകക്കടകളിൽ അവ നിരത്തിവയ്ക്കട്ടെ. ഓരോ മാസത്തിലും ഒരു നല്ല ദിവസംനോക്കി അവയെ റോഡിലിരിക്കുന്ന കപ്പത്തൊട്ടിയിൽ എറിഞ്ഞാൽ മതി.

വായിക്കേണ്ട ഒരു റിപ്പോർട്ട്

ഈ ആഴ്ചത്തെ റൈറ്റർ വാരികയിൽ സിക്ക്ലീകർ ഹിന്ദുക്കളെ എങ്ങനെ ഹിംസിക്കുന്നു എന്നതിനെക്കുറിച്ച് ഒരു ലേഖനമുണ്ട്. വായിച്ചിരിക്കേണ്ട പ്രബന്ധമാണത്. ഈ വർഷത്തിൽ മാത്രം നാനൂറുപേർ വധിക്കപ്പെട്ടു എന്നാണ് പൊലീസിന്റെ കണക്കു്. ജനങ്ങൾ യാത്രചെയ്യാൻ പേടിക്കുന്നു. റോഡുകൾ വിജനങ്ങൾ. ബസ്സുകളിൽനിന്നു യാത്രക്കാരെ പിടിച്ചിറക്കി ഭീകരർ വെടിവച്ചുകൊല്ലുന്നു. വയലുകളിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന കൃഷിക്കാരെയും ഓഫീസിൽ പോകുന്ന ജോലിക്കാരെയും യഥാക്രമം വയലുകളിലും തെരുവുകളിലും വച്ച് കൊല്ലുകയാണ് അവർ. കളിച്ചുനില്ക്കുന്ന കുഞ്ഞുങ്ങളെയും വധിക്കുന്നു. മരുന്നതിന്റേപോയെങ്കിലും വെളിയിൽപ്പോയി അതു വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരാൻ ഒരു ഹിന്ദു ഡോക്ടർക്കു പേടി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകനെ മറ്റു യാത്രക്കാരോടൊപ്പം ബസ്സിൽനിന്നു പിടിച്ചിറക്കി ഭീകരർ വെടിവച്ചു കൊന്നു. ആളറിയാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി ഹിന്ദുക്കൾ താടി വളർത്തുന്നു. തലപ്പാവു കെട്ടുന്നു. ഭീകരന്മാർ പേടിപ്പിക്കുന്നത് ഒരേ മട്ടിലാണ്. സിക്കാർക്കു തങ്ങളുടെ ജന്മഭൂമി സ്വന്തമായി വേണമെന്ന് അവർ പ്രസംഗിക്കുന്നു. സ്ഥലം വിട്ടുപോകാൻ അവർ ഹിന്ദുക്കളോടു ആവശ്യപ്പെടുന്നു. അതേ ആവശ്യം ചുവർപ്പുരസ്യങ്ങളായി പ്രത്യക്ഷങ്ങളാകുന്നു. കറെ ദിവസം കഴിഞ്ഞുമുന്നോ നാലോ ഭീകരർ മോട്ടോർസൈക്കിളിലോ സ്കൂട്ടറിലോ സഞ്ചരിച്ച് തങ്ങളാലാവുവേണ്ടി ഹിന്ദുക്കളെ വെടിവച്ചു കൊല്ലുന്നു. "എല്ലാവർക്കുമറിയാം കൊലപാതകികൾ ആരാണെന്ന്. തദ്ദേശവാസികൾക്കറിയാം. പൊലീസിനറിയാം. ആരും ഒന്നും ചെയ്യുന്നില്ല. പൊലീസിലെ എൻപതു ശതമാനം സിക്കന്മാരാണ്. ഭീകരന്മാരുടെ വശത്താണത്രേ അവർ. (റൈറ്റർ. ജൂലൈ 7).

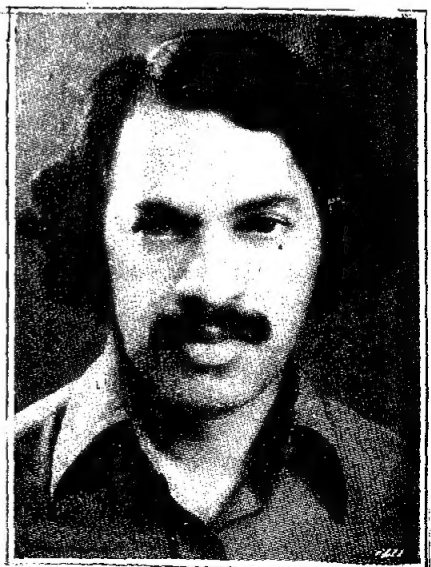
ഇതിന്റെ മറുപുറം ലെസ്റ്റർ (Leicester) കാരാഗൃഹത്തിൽ കഴിയുന്ന മൂന്ന് ഭീകരന്മാരോടും സ്വതന്ത്രനായി കഴിയുന്ന ഒരു ഭീകരനോടും പ്രീതിഷ്ഠനടി നടത്തിയ സംഭാഷണങ്ങളിൽ ദർശി

ക്കാം. എല്ലാ സംഭവം നൂറുകൾക്കിനു സിക്കർ കൊല്ലുന്നു എന്ന് അവരുടെ പ്രസ്താവം. ഒരു പത്രം ആ വസ്തുത പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നില്ലത്രേ (ഇലസ്ട്രേറ്റഡ് വീക്ക്ലി-ജൂലൈ 6-12)

വടക്കുപടിഞ്ഞാറു് സിയാ ഉൾക്കടൽ അമേരിക്ക നൽകുന്ന യുദ്ധോപകരണങ്ങൾ കാണിച്ച് നമ്മളെ പേടിപ്പെടുത്തുന്നു. ഗുർഖാ രാജ്യം സ്ഥാപിക്കാൻ ചിലർ വടക്കുദേശത്തു ശ്രമിക്കുന്നു. തെക്കുകിഴക്കേ മൂലയിൽ ജയവർദ്ധന എന്നൊരു കംസൻ തമിഴരെ ചൂട്ടുകരിക്കുന്നു. ഈ നൃശംസതയുടെ നടുവിൽ പെട്ട നമ്മുടെ പാർലമെന്ററി ഡെമോക്രസി ശ്വാസംമുട്ടി കൈകാലിട്ടടിക്കുന്നു. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ മേഷയുദ്ധത്തിൽ പെട്ട കുറ്റനരിയെപ്പോലെ ചില ജംബുക്കങ്ങൾ രക്തം നക്കിക്കുടിക്കുന്നു. ഏതൊരു വ്യക്തിയെയും ഞെട്ടിപ്പിക്കുന്ന സംഭവങ്ങളും വസ്തുതകളുമാണിവ. കണ്ണുപ്പ പട്ടാണൂർ ഇവകണ്ഠ് ഞെട്ടിയതിൽ ഞാൻ അടു്തപ്പെടുന്നില്ല. അദ്ദേഹം കലാകൗമുദിയിൽ എഴുതുന്നു:—

പൊരുളും വെളിപാടും അരുളും
 പാട്ടുകളും വടവുക്കുച്ചുവട്ടിലെ മിഥ്യകൾ
 മാത്രമാണിന്നും.
 ചവിട്ടിക്കയറേണ്ട മലമടക്കുകൾ
 പലതുണ്ണു് നീന്തിക്കടക്കേണ്ട കടലിടുക്കുകൾ
 പലതുണ്ണു് പൊരുതിനില്ക്കാൻ പടനിലങ്ങൾ
 പക്ഷേ, [പലതുണ്ണു് പൊരുതിപ്പിന്മാറാൻപോലും
 . പററാത്ത കടുത്ത ചാവേറിന്റെ കറുത്ത സംഘമിത്രാ! [കാലമാണിതു്—
 ഛന്ദസ്സിൽ ഒതുങ്ങാത്ത കവിത എ

കണ്ണുപ്പ പട്ടാണൂർ

കലാകരമുദി 49

അശാന്തിയും ഒരു ചരിത്രരചനയും

(20-ാം പേജിൽനിന്നു തുടർച്ച)

ലൂടെ ഇടിമിന്നലുകൾപോലെ ചിതറുന്നു.

ഇത് തൊഴിലാളികളുടെ നഗരമാണ്. ബീഡിത്തൊഴിലാളികളുടെയും നെയ്ത്തുതൊഴിലാളികളുടെയും നഗരം. എല്ലാ രാഷ്ട്രീയപ്പാർട്ടികൾക്കും ഈ രണ്ടുമണ്ഡലങ്ങൾ, നേതാക്കന്മാരെ സംഭാവന ചെയ്യുന്നു. നേതാക്കന്മാരുടെ ഒരു മഹാപാരമ്പര്യത്തിന് കണ്ണൂർക്കാരുടെ മനസ്സിന് കടന്നുപോകേണ്ടതായുണ്ട്. വിഷ്ണുഭാരതീയൻ, എ. കെ. ജി. കെ. പി. ആർ, കെ. പി. ഗോപാലൻ, എ. വി. കുഞ്ഞമ്പു, കാന്തലോട്ട് കുഞ്ഞമ്പു, സുബ്രഹ്മണ്യഷേണായി, പി. എം. കുഞ്ഞിരാമൻനമ്പ്യാർ, വർഗ്ഗീസ്... രാഷ്ട്രീയത്തിൽ എന്തെല്ലാം ഉരുൾ

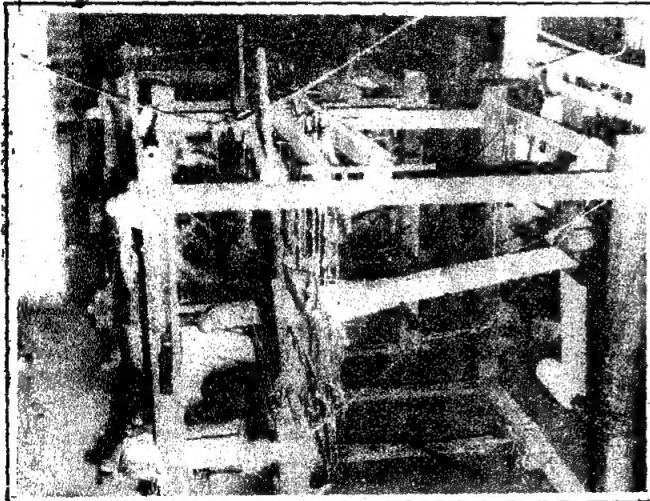
പെറുത്തുനില്ക്കുന്നു. എ. കെ. ജി. ആശുപത്രി, പാപ്പിനിശ്ശേരി വിഷചികിത്സാ കേന്ദ്രം, പറശ്ശിനിയീലേ സ്നേഹപാക്ഷ എന്നിവ പുതിയ ഒരു സംസ്കാരത്തിന്റെ മുഖമുദ്രയാണ്.

രാഷ്ട്രീയാഭിപ്രായ സംഘട്ടനങ്ങൾക്കിടയിൽ ഇന്ന് നിസ്സഹായമായിപ്പോവുന്ന ആളു കേന്ദ്രങ്ങൾ കണ്ണൂരിന്റെ ഭൂഖണ്ഡമായി മാറും. പാവം. ഭോഗികൾ, പാവം പാണ്ഡകൾ. ഇവിടെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർക്കും കോൺഗ്രസ്സുകാർക്കുമുണ്ട് ബാങ്കുകൾ. എ. കെ. ജി. യുടെ പുഞ്ചിരിക്കുന്ന ചിത്രവുമായി സഹകരണ കോഫിഹൗസുകൾ.

ചോര തെറിച്ച് ഗ്രാമങ്ങൾ ഇന്ന് ഉറങ്ങിയിട്ടില്ല. കക്ഷികളും ബന്ധങ്ങളും ഭരണവുമായി കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ മുന്നോട്ടുപോയി. കണ്ണൂരിലെ ആ വിപ്ലവ ഗ്രാമങ്ങൾ എല്ലാം കണ്ടുനിന്നു. എങ്കിലും ഇനിയും ഏതോ വിപ്ലവവിര്യം ഗ്രാമങ്ങളുടെ സിരകളിൽ തുസിക്കുന്നു.

ഷേധിക്കപ്പെട്ട കാലം. പ്രചരണമില്ല. ചുക്ലപ്പട്ടത്തു തെയ്യങ്ങൾ തെരുവിലിറങ്ങി ഉറങ്ങാടി. തെയ്യങ്ങളുടെ 'കല്പനകൾ' കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മുദ്രവാക്യങ്ങളായിത്തീർന്നുവെന്നു പൊലീസുകാർ തിരിച്ചറിയാൻ സമയമെടുത്തു. തെയ്യങ്ങൾ വെറും ആരാധനാമൂർത്തികളല്ല. കേവല അനുഷ്ഠാന കലയല്ല. തെയ്യങ്ങൾ കണ്ണൂരിന്റെ രാഷ്ട്രീയസാമൂഹിക പ്രതിരൂപങ്ങളാണ്. രക്തചാമുണ്ടി, കണ്ടോർ ചാമുണ്ടി, മടയി ചാമുണ്ടി, തീചാമുണ്ടി... കമ്മ്യൂണിസം, മാർക്സിസം, നക്സലൈറ്റുകാർ... കണ്ണൂരിന്റെ പുതിയ തെയ്യങ്ങൾ.

കണ്ണൂർ നഗരത്തിന് വീതികൂടിയിരിക്കുന്നു. സ്റ്റേഡിയത്തിലെ ഷോപ്പിങ് കോംപ്ലക്സ് വിപുലമായിരിക്കുന്നു. പഴയ കലക്ടറേറ്റ് പുതിയ സിവിൽ സ്റ്റേഷനായി മാറിയിരിക്കുന്നു, നഗരവിമിങ്കൾക്ക് ആനച്ചന്തം കൈവരുന്നു.

മരിച്ച കൈത്തറികൾ

എന്നിട്ടും ജീവിക്കുന്ന ബീഡിവ്യവസായം

പൊട്ടലാണ് ഇവിടെ നടന്നത്. കെ. പി. ആറിന്റെ മാരകം. വർഗ്ഗീസിന്റെ തിള്ളയ്ക്ക്, വിപ്ലവത്തിന്റെ പുതിയ പുതിയ വഴികളെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങൾ. നേതാവിന്റെ മഹാപ്രതീകമായി അതാ, ഒരു വശത്തു എ. കെ. ജി. ഒരു വശത്തു സായുധവിപ്ലവകാരിയായിരുന്ന വർഗ്ഗീസിന്റെ മായാത്ത ചിത്രങ്ങൾ. രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ സകല വഴികളും ഇതിലൂടെ കടന്നുപോയി. മുന്നോട്ടും പിറകോട്ടും പോകുന്ന ചരിത്രത്തിന് കണ്ണൂർ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

രാഷ്ട്രീയശക്തിയായി മാറിയ ബീഡിത്തൊഴിലാളികളെ രക്ഷിച്ച പണിക്കരുടെ കേരള റിനേൾ ബീഡിയുടെ കേന്ദ്രം ഈ നഗരമാണ്. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ വിളഭൂമിയാണ് ഈ നഗരം. ഇവിടെ സംഘടിത തൊഴിലാളി സ്വയം വ്യവസായം വളർത്തുന്നു. ബുർഷ്വാസിയോടുള്ള മാതൃകാപരമായി

കണ്ണൂരിലെ തെയ്യങ്ങൾ ഇന്ന് പ്രസിദ്ധമാണ്. രുദ്രതെയ്യങ്ങൾ. വീരന്മാർ. ഭൂതപ്രേതാരാധന. വീരാരാധന, മുഗാരാധന, തെയ്യങ്ങളുടെ നിറവും ചുക്ലപ്പാണ്. മുഖത്തെഴുത്തിലും ചമയത്തിലും കിരീടത്തിലും ചുക്ലപ്പ്. ചുവന്ന പട്ട്, തെച്ചിപ്പുകൾ. കണ്ണൂരിന്റെ ഈ അനുഷ്ഠാനകലയ്ക്ക് ദീർഘമായ ഒരു ചരിത്രമുണ്ട്. തെയ്യം കെട്ടിയാടുന്ന അവസ്ഥയ്ക്ക് ഒരു രാവിലെങ്കിലും സവർണ്ണനായി മാറുന്നു. വണ്ണാന്റെയും മലയന്റെയും മുന്തറാന്റെയും മുടിവച്ചു തെയ്യക്കോലങ്ങൾക്കു മുന്നിൽ ഓച്ചാണിച്ചു നിൽക്കുന്ന സവർണ്ണൻ. തമ്പരാക്കന്മാർ അന്നുമാത്രം അവർണ്ണനെ തൊഴുന്നു.

തൊള്ളായിരത്തിനാലുത്തട്ടിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് കാലം. ഒളിവിൽ കിടക്കൽ. ജയിൽ മർദ്ദനം. നിരോധനം. ചുക്ലപ്പകണ്ടാൽ പോയിളകുന്ന ഭരണാധികാരികൾ. അന്നു കമ്മ്യൂണിസം പ്രചരിപ്പിക്കാൻ തെയ്യങ്ങളും നിരന്നു. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരൻ പ്രവർത്തനസാതന്ത്ര്യം നി

കേന്ദ്രപട്ടാളം തമ്പടിച്ചു സ്വന്തമാക്കിയ പകുതി മൈതാനം. പയ്യമ്പലത്തെ അരുണിമയാർന്ന സുര്യാസ്തമയം; ബേബിബീച്ച്. അനശ്വരരുടെ ശ്മശാനം.

യുവത്വത്തിന്റെ നന്മത്തു സുരണകൾ. മൈതാനങ്ങളായിത്തീർന്നു ഒരിക്കൽ കണ്ണൂരിന്റെ സാന്ത്വനം. ഓർക്കാൻ ഒരുപിടി ഓർമ്മകൾ അലയുന്ന പച്ചപ്പൂൽത്തകിടകൾ. ഇന്ന് അവയെല്ലാം സമേളനനഗരികൾ. ഫുട്ബാൾ ലൈറ്റ് സ്റ്റേഡിയം.

ഫുട്ബോളിന്റെ മെക്കയായി കണ്ണൂർ അറിയപ്പെട്ടു. രാഷ്ട്രീയത്തോടുള്ളതും ഹരം കണ്ണൂർക്കാർക്ക് ഫുട്ബോളിനോടുമുണ്ട്. ഇന്ത്യൻ ഫുട്ബോളിന് കണ്ണൂർ അവിസ്മരണീയതയും നൽകി. കേരളത്തിലെ ആദ്യത്തെ ഫുട്ബോൾ മാസിക ഫുട്ബോൾ ഹ്രീൻ—കണ്ണൂരിൽനിന്നും പുറത്തിറങ്ങുന്നു. ലക്കിസ്റ്റാർ, ബ്രദേഴ്സ്, സ്വിരിറ്റ്സ് യൂത്ത്സ് ക്ലബ്ബുകൾ. പ്രേമഭാജനത്തെപ്പോലെ പതിനെ സ്നേഹിച്ചിരുന്ന ഡിമിട്രിസ് കണ്ണൂർക്കാരുടെ ഒരു വീരസുരണയാണ്.